

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ
ΗΛΙΚΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΣΤΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Πηνελόπη Βαφειώτη

Επιβλέπων/ουσα:

Κα ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΟΥ ΖΩΗ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Ιωάννινα, Ιούλιος, 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ
ΗΛΙΚΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΣΤΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Πηνελόπη Βαφειώτη

Επιβλέπων/ουσα:

Κα ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΟΥ ΖΩΗ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Ιωάννινα, Ιούλιος, 2024

THE STORIES IN EARLY CHILDHOOD AND INFANCY

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ,09/07/2024

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων /ουσα

Κα ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΟΥ ΖΩΗ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

2. Μέλος επιτροπής

Κα ΚΑΝΕΛΛΟΥ ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ

ΜΕΛΟΣ ΕΤΕΠ

3. Μέλος επιτροπής

Κος ΝΑΤΣΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

ΜΕΛΟΣ ΕΔΠ

Ο/Η Πρόεδρος του Τμήματος

Κα ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Υπογραφή

© Βαφειώτη, Πηνελόπη, 2024.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Βαφειώτη, Πηνελόπη

Υπογραφή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αναλύει πώς και εάν τα παιδικά παραμύθια υποστηρίζουν την ολόπλευρη ανάπτυξη παιδιών 0-2 χρονών, εστιάζοντας στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη. Η μελέτη διεξήχθη μέσω συστηματικών επισκέψεων στη Βιβλιοθήκη των Ιωαννίνων, όπου συγκεντρώθηκε μια επιμελημένη συλλογή 13 παραμυθιών με βάση κριτήρια όπως η θεματική συνάφεια και η αναπτυξιακή καταλληλότητα. Αυτές οι ιστορίες αναλύθηκαν για να αξιολογηθεί η συμβολή τους στην πρόωμη παιδική ανάπτυξη, με ιδιαίτερη προσοχή στην κατάκτηση της γλώσσας, τη συναισθηματική νοημοσύνη και την ηθική κατανόηση.

Τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι τα παραμύθια είναι καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση των γνωστικών λειτουργιών μέσω αφηγηματικών δομών που βελτιώνουν τη μνήμη και τις δεξιότητες συλλογισμού. Συναισθηματικά, τα παραμύθια βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματα πιο αποτελεσματικά, ενισχύοντας την ενσυναίσθηση και τη συναισθηματική ωριμότητα. Κοινωνικά, αυτές οι ιστορίες προωθούν ηθικά μαθήματα και πολιτιστική ευαισθητοποίηση, ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και ηθικής λογικής. Επιπλέον, η ρυθμική και επαναλαμβανόμενη φύση των παραμυθιών βοηθά στη γλωσσική ανάπτυξη, εμπλουτίζοντας το λεξιλόγιο των παιδιών και τις βασικές γλωσσικές δεξιότητες.

Λέξεις κλειδιά: παραμύθι, βρεφονηπιακή ηλικία, συναισθήματα.

ABSTRACT

This thesis investigates the effect of children's stories on children up to 2 years old, focusing on cognitive, emotional and social development. The study was conducted through systematic visits to the Ioannina Library, where a curated collection of 20 fairy tales was gathered based on criteria such as thematic relevance and developmental appropriateness. These stories were analyzed to assess their contribution to early childhood development, with particular attention to language acquisition, emotional intelligence, and moral understanding.

Research findings show that fairy tales are instrumental in enhancing cognitive functions through narrative structures that improve memory and reasoning skills. Emotionally, fairy tales help children understand and express emotions more effectively, enhancing empathy and emotional maturity. Socially, these stories promote moral lessons and cultural awareness, vital to the development of social skills and moral reasoning. In addition, the rhythmic and repetitive nature of fairy tales helps language development, enriching children's vocabulary and basic language skills.

Λέξεις κλειδιά: fairy tale, infancy, emotions.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
ABSTRACT	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ix
Εισαγωγή	ix
Σκιαγράφηση της πτυχιακής	xii
1 Θεωρητικό μέρος	1
1.1 Ιστορική αναδρομή του παραμυθιού	1
1.1.1 Καταγωγή και προφορικές παραδόσεις	1
1.1.2 Μεσαίωνας και λογοτεχνικές απαρχές	1
1.1.3 Οι αδελφοί Γκριμ και ο Εθνικός Ρομαντισμός	2
1.1.4 Η βικτωριανή εποχή και τα λογοτεχνικά παραμύθια	2
1.1.5 Σύγχρονες προσαρμογές και παγκόσμια επιρροή	2
1.2 Τα οφέλη του παραμυθιού σε παιδιά ως 2 ετών	3
1.2.1 Γνωστική Ανάπτυξη	3
1.2.2 Συναισθηματική και Κοινωνική Ανάπτυξη	4
1.2.3 Φαντασία και Δημιουργικότητα	4
1.2.4 Προσκόλληση	5
1.3 Η επίδραση των παραμυθιών σε παιδιά ως 2 ετών	5
2 Ερευνητικό μέρος	9
2.1 Μεθοδολογία της έρευνας	9
2.2 Ανάλυση δεδομένων	10
3 Αποτελέσματα	12
3.1 Συνοπτική παρουσίαση βιβλίων	12
3.2 Αναλυτική παρουσίαση βιβλίων	14
4 Συζήτηση- Συμπεράσματα	18
4.1 Σημαντικά ευρήματα	18
4.2 Συζήτηση	20
4.3 Επιπτώσεις για την προσχολική εκπαίδευση:	21

4.4	Συστάσεις για περαιτέρω έρευνα	22
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	24
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	30

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εισαγωγή

Η παιδική λογοτεχνία βοηθά ένα μικρό παιδί να κατανοήσει τι είναι να είσαι άνθρωπος και το βοηθά να κατανοήσει τον κόσμο γύρω του. Το είδος του παραμυθιού παρέχει τρόπους στα παιδιά να λαμβάνουν σημαντικά μηνύματα. Αν και υπάρχουν κάποια θέματα στα παραμύθια που δεν είναι ρεαλιστικά, το συνολικό αποτέλεσμα είναι θετικό και προσφέρει θεμελιώδη στοιχεία για την ανάπτυξη των παιδιών. Βασισμένα στην ερμηνεία του Γιουνγκ, τα παραμύθια διδάσκουν στα παιδιά πώς να αντιμετωπίζουν βασικές ανθρώπινες συγκρούσεις, επιθυμίες και σχέσεις με υγιή τρόπο. Η απόκτηση αυτών των δεξιοτήτων μπορεί τελικά να επηρεάσει την υγεία, την ποιότητα ζωής ενός παιδιού ή ακόμα και να επηρεάσει τις αξίες και τις πεποιθήσεις του στο μέλλον. Η Γιουνγκιανή ερμηνεία, που αναπτύχθηκε από τον ψυχοθεραπευτή Carl Jung, είναι μια συμβολική προσέγγιση που δημιουργεί μια διαλεκτική σχέση μεταξύ συνείδησης και ασυνείδητου. Όσοι χρησιμοποιούν την ερμηνεία του Γιουνγκ δεν αντιλαμβάνονται τη θεραπεία ως μια τυπική σχέση πελάτη-θεραπευτή όπου ο πελάτης αντιμετωπίζεται, αλλά αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως οδηγούς για να βοηθήσουν ένα άλλο άτομο να εμβαθύνει στο ασυνείδητο. Η Γιουνγκιανή θεραπεία, που ονομάζεται επίσης αναλυτική ψυχοθεραπεία, αντιμετωπίζει ουσιαστικά όλες τις ασυνείδητες πηγές όπως όνειρα, φαντασιώσεις, ονειροπολήσεις, ακόμη και πίνακες ζωγραφικής και σχέδια (Jung, 1964).

Ένας από τους κεντρικούς λόγους που τα παραμύθια είναι σημαντικά είναι ότι βοηθούν στην ανάπτυξη του παιδιού. Τα παραμύθια συχνά διαμορφώνονται για να δοκιμάσουν την πρωτοβουλία των παιδιών. Όχι μόνο είναι απαραίτητη η ανάγνωση της ιστορίας, αλλά το να παίζεις το παιδί την ιστορία είναι εξίσου σημαντικό για την ανάπτυξη της συνείδησης του παιδιού και για την ηθική του ανάπτυξη.

L.I. Η El'konina ενδιαφερόταν για τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και τους τύπους συμπεριφοράς που επέδειξαν όταν έπαιζαν ένα παραμύθι. Τα πειραματικά αποτελέσματα αυτής της μελέτης στη Μόσχα κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι μια ζωντανή παράσταση μιας ολοκληρωμένης ιστορίας καθίσταται δυνατή όταν ένα παιδί όχι μόνο κατανοεί διαισθητικά ότι αυτό που συμβαίνει σε ιστορίες φαντασίας είναι στην πραγματικότητα φαντασία, αλλά πιστεύει επίσης στην πραγματικότητα της ιστορίας. Ως εκ τούτου, μια ολοκληρωμένη και ζωντανή

παράσταση μιας ιστορίας συμβαίνει περίπου στην ηλικία των πέντε ετών, επειδή σε αυτήν την ηλικία τα παιδιά είναι καλύτερα σε θέση να δημιουργήσουν μια ισορροπία μεταξύ της εμπειρίας τους από την πραγματικότητα της ιστορίας και της εμπειρίας τους από την ποιότητα της φαντασίας αυτού. διαδραματίζεται στην ιστορία και στην παράσταση όταν παίζεται. Στις παραστάσεις φαντασίας το παιδί αποκτά την εμπειρία του να είναι υποκειμένο (να γίνει κάτι ή κάποιος άλλος), που του έρχεται ως εσωτερική εικόνα μιας δράσης ανάληψης πρωτοβουλίας. Ένα παιδί αναπτύσσει πρωτοβουλία μέσω της υπέρβασης των στερεοτύπων συμπεριφοράς και μέσω του περιορισμού των παρορμητικών ενεργειών. Παρόλο που συνήχθη το συμπέρασμα ότι τα παιδιά μπορούν να δοκιμάσουν εκτενώς την πρωτοβουλία στην ηλικία των πέντε περίπου ετών, αυτό δεν σημαίνει ότι τα παραμύθια δεν είναι σημαντικά πριν από αυτήν την ηλικία. Στην πραγματικότητα, τα λεξιλογικά χαρακτηριστικά της σημασιολογίας ενός παραμυθιού αρχίζουν να αποτελούν μέρος της παράστασης παιχνιδιού ενός παιδιού περίπου στην ηλικία των τεσσάρων (El'koninova, 2001). Αυτά τα ευρήματα είναι σημαντικά, επειδή παρέχουν κρίσιμες πληροφορίες για τα αναπτυσσόμενα παιδιά και πώς τα παραμύθια αποτελούν έγκυρο μέρος της μάθησης, ειδικά επειδή υπάρχει μια συγκεκριμένη ηλικία στην οποία τα παιδιά μπορούν να διαφοροποιήσουν την πραγματικότητα από την φαντασία.

Τα παραμύθια όχι μόνο βοηθούν στην ανάπτυξη του παιδιού, αλλά προσφέρουν επίσης μια πλούσια πηγή υλικού για να αντλήσουμε με θεραπευτικό τρόπο. Αυτό παρέχει έναν πολύ καλό τρόπο πρόσβασης στη φαντασία των παιδιών εξερευνώντας αναμνήσεις παραμυθιών και χρησιμοποιώντας τις για την αντιμετώπιση επώδυνων ή ανησυχητικών ζητημάτων με μη απειλητικό, παιχνιδιάρικο τρόπο. Για παράδειγμα, η πάλη μεταξύ του καλού και του κακού είναι ένα συχνό θέμα μεταξύ των παραμυθιών σε όλο τον κόσμο. Με μια θεραπευτική έννοια, αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως εσωτερική σύγκρουση ή ένταση μεταξύ του id και του εγώ. Πολλά παιδιά και νέοι μπορεί να υποφέρουν από εσωτερικές συγκρούσεις είτε από εκφοβισμό, πειράγματα, προβλήματα στο σπίτι κ.λπ. Η ανάλυση παραμυθιών όπου η εσωτερική σύγκρουση είναι κύριο θέμα μπορεί να βοηθήσει τον θεραπευτή να καθορίσει τρόπους για να βοηθήσει τον πελάτη του/της. Για παράδειγμα, τα θύματα κακοποίησης ή παραμέλησης βιώνουν τον θρίαμβο του κακού έναντι του καλού. αυτό είναι συνήθως το αντίστροφο όταν πρόκειται για παραμύθια. Το να επιτραπεί σε ένα νεαρό άτομο να ταυτιστεί με ένα παραμύθι ή να του επιτραπεί να φτιάξει τη δική του εκδοχή θα μπορούσε να είναι ένα χρήσιμο μέσο ξεκλειδώματος των συναισθημάτων δυσπιστίας ή ενοχής (Walker, 2010). Αυτό μπορεί να

εκτιμηθεί καλύτερα μέσω της ανάλυσης ενός έργου με τίτλο «Εργαστήριο Παραμυθιού σε Παιδιατρική Ογκολογική Θάλασσα». Αυτό το εργαστήριο αποτελεί μέρος μιας πιο σύνθετης παρέμβασης σε Παιδιατρικό Ογκολογικό και Αιματολογικό Τμήμα στη Νάπολη της Ιταλίας, το οποίο παρέχει θεραπεία σε παιδιά που πάσχουν από εγκεφαλική νεοπλασία. Ένα άρρωστο παιδί είναι συχνά ανίκανο να εκφράσει τα άγχη του και να ζητήσει εξηγήσεις για την κατάσταση που βιώνει (Adamo, 2008).

Στην ιταλική μελέτη, προσφέρθηκε στα παιδιά η ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με ασφάλεια με τα άγχη του κινδύνου και του θανάτου μέσω της χρήσης της αφήγησης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι κάθε παιδί ταυτίζεται με διαφορετικούς χαρακτήρες, ανάλογα με τα άγχη που αντιμετωπίζει και τις αμυντικές του στρατηγικές. Τα παιδιά έχουν διαβάσει το ίδιο παραμύθι, αλλά οι αντιδράσεις τους είναι αρκετά διαφορετικές. Από την άλλη, δύο παιδιά μπορεί να διαβάζουν διαφορετικά βιβλία, αλλά και τα δύο μπορεί να έχουν παρόμοιες αντιδράσεις. Τα παραμύθια που χρησιμοποιούνται σε αυτό το εργαστήριο επιτρέπουν στα παιδιά να εκφράσουν τα αισθήματά τους επιθετικότητας προς την ασθένειά τους, τους γονείς τους ή/και το ιατρικό προσωπικό, χωρίς φόβο αντεκδίκησης. Μερικές φορές, η ανάγκη να επαναστατήσουν ενάντια στους περιορισμούς που επιβάλλει η ασθένεια και οι κανονισμοί του νοσοκομείου ωθεί τα παιδιά να ταυτιστούν με χαρακτήρες κακούς ή απείθαρχους. Είναι σημαντικό τα παιδιά να είναι σε θέση να απελευθερώσουν τα άγχη και τους φόβους που συνοδεύουν τις ασθένειες. Ακόμη και όταν το παιδί ταυτίζεται με τους αρνητικούς χαρακτήρες του παραμυθιού, το παιδί μπορεί να μάθει να αντιμετωπίζει απειλές, συγκρούσεις και τα άγχη του που συνδέονται με την ασθένεια και αυτό έχει θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα της ζωής του (Adamo, 2008).

Όχι μόνο τα παραμύθια βοηθούν τα παιδιά στα νοσοκομεία με ασθένειες και τους νεαρούς εφήβους που παλεύουν με διατροφικές διαταραχές, αλλά έχουν επίσης επιρροή στους ενήλικες αργότερα στη ζωή τους με βάση τις ιστορίες που διάβαζαν ως παιδιά.

Κλείνοντας, τα παιδιά που εκτίθενται σε παραμύθια μπορούν να ωφεληθούν πολύ από αυτά. Τα παραμύθια αποτελούν σημαντικό μέρος της ανάπτυξης ενός παιδιού, ιδιαίτερα όσον αφορά τη συνείδησή του και την ηθική του ανάπτυξη. Σε μια άλλη σημείωση, οι σύμβουλοι και οι θεραπευτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παραμύθια ως μέσο για να επιτρέψουν στα παιδιά με ασθένειες να αντιμετωπίσουν τα άγχη τους. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι όσοι δεν είναι εκπαιδευμένοι και δεν έχουν εμπειρία στη θεραπεία ατόμων δεν πρέπει να το κάνουν. Σε

αυτές τις περιπτώσεις, κάποιος θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στην ανάρρωση κάνοντας ακριβείς παραπομπές και παρέχοντας εκπαιδευτική βοήθεια. Τα παιδιά συνήθως δεν ξέρουν πώς να αντιμετωπίσουν βασικές ανθρώπινες συγκρούσεις, επιθυμίες και σχέσεις. Τα παραμύθια προσφέρουν έναν υγιή τρόπο αντιμετώπισης αυτών των συγκρούσεων και εξεύρεσης λύσης, όπως αποδεικνύεται με ασθενείς με διατροφικές διαταραχές. Οι διαφορές φύλου που παρατηρήθηκαν στη μελέτη του Collier καταδεικνύουν μια πολιτιστική νόρμα που εμφανίζεται συνήθως μεταξύ γυναικών και ανδρών. Οι διαφορές φύλου συχνά μαθαίνονται στην πρώιμη παιδική ηλικία και αυτό θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο σε αυτές αργότερα στη ζωή είτε είναι αρνητικό είτε θετικό. Ως σύμβουλος ή θεραπευτής, η χρήση πολύτιμων εργαλείων όπως τα παραμύθια μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην υγεία των παιδιών, στην ποιότητα ζωής τους ή ακόμα και να επηρεάσει τις αξίες και τις πεποιθήσεις τους στο μέλλον. Έτσι, τα παραμύθια παρέχουν έναν τρόπο έκφρασης μέσα στα όρια ενός κειμένου και μιας ιστορίας και βοηθούν κάποιον να φτάσει σε μια λύση σε περιόδους αντικρουόμενων ψυχικών καταστάσεων. Αυτές οι καταστάσεις είναι εγγενείς στη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου, η οποία μπορεί να αντιπροσωπεύει περίπλοκα προβλήματα ή ανασταλτικά εμπόδια.

Σκιαγράφηση της πτυχιακής

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής είναι η ανάλυση της χρήσης του παραμυθιού στη βρεφονηπιακή ηλικία.

Το παρόν κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή της πτυχιακής. Το δεύτερο κεφάλαιο αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας, όπου περιλαμβάνεται μια ιστορική αναδρομή του παραμυθιού, τα οφέλη του παραμυθιού σε παιδιά ως 2 ετών και η επίδραση του παραμυθιού σε παιδιά ως 2 ετών. Στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθεται η μεθοδολογία της έρευνας και η διαδικασία ανάλυσης δεδομένων, στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας και στο πέμπτο κεφάλαιο τα συμπεράσματα της έρευνας.

1 Θεωρητικό μέρος

1.1 Ιστορική αναδρομή του παραμυθιού

Τα παραμύθια έχουν πλούσια και ποικιλόμορφη ιστορία, που εξελίσσονται ανά τους αιώνες από τις προφορικές παραδόσεις έως τις γραπτές αφηγήσεις που αναγνωρίζουμε σήμερα. Αυτές οι ιστορίες, που χαρακτηρίζονται από τα μαγικά τους στοιχεία και τα ηθικά τους διδάγματα, έχουν περάσει από γενεές, ξεπερνώντας τα πολιτιστικά όρια και προσαρμοζόμενοι στις κοινωνικές αλλαγές.

1.1.1 Καταγωγή και προφορικές παραδόσεις

Η προέλευση των παραμυθιών μπορεί να εντοπιστεί στις αρχαίες προφορικές παραδόσεις, όπου οι ιστορίες μοιράζονταν προφορικά μέσα στις κοινότητες. Αυτές οι ιστορίες συχνά περιείχαν υπερφυσικά στοιχεία και χρησιμοποιούνταν για να εξηγήσουν φυσικά φαινόμενα, να μεταδώσουν ηθικά μαθήματα ή να ψυχαγωγήσουν. Πολλά από τα πρώτα παραμύθια δεν προορίζονταν για παιδιά αλλά μοιράζονταν μάλλον μεταξύ των ενηλίκων ως μέρος των πολιτιστικών και κοινωνικών πρακτικών τους (Warner, 1994).

1.1.2 Μεσαίωνα και λογοτεχνικές απαρχές

Κατά τον Μεσαίωνα, τα παραμύθια άρχισαν να καταγράφονται σε γραπτή μορφή. Μία από τις παλαιότερες γνωστές συλλογές είναι η "Panchatantra", ένα αρχαίο ινδικό κείμενο που συντέθηκε γύρω στον 3ο αιώνα π.Χ. Περιέχει μύθους ζώων και ηθικές ιστορίες που επηρέασαν μεταγενέστερες παραμυθίες σε όλη την Ασία και τη Μέση Ανατολή.

Στην Ευρώπη, η παράδοση της ηχογράφησης παραμυθιών απέκτησε δυναμική με τα έργα των Giovanni Francesco Straparola και Giambattista Basile τον 16ο και τον 17ο αιώνα. Οι "The Facetious Nights" (1550) του Στραπαρόλα και το "Pentamerone" (1634) του Basile είναι από τις πρώτες ευρωπαϊκές συλλογές παραμυθιών, με ιστορίες που αργότερα θα εμπνεύσουν διάσημες αφηγήσεις όπως η "Σταχτοπούτα" και η "Ωραία Κοιμωμένη" (Tatar, 1999).

1.1.3 Οι αδελφοί Γκριμ και ο Εθνικός Ρομαντισμός

Ο 19ος αιώνας σηματοδότησε μια σημαντική καμπή στην ιστορία των παραμυθιών με τη δημοσίευση των Παραμυθιών του Γκριμ από τους Τζέικομπ και Βίλχελμ Γκριμ. Οι αδελφοί Γκριμ συνέλεξαν και δημοσίευσαν γερμανικά παραμύθια, με στόχο τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Γερμανίας σε μια εποχή εθνικού ρομαντισμού. Η συλλογή τους, που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1812, περιελάμβανε εμβληματικές πλέον ιστορίες όπως «Hansel and Gretel», «Snow White» και «Rapunzel». Το έργο των Γκριμς όχι μόνο έδωσε στη δημοσιότητα αυτές τις ιστορίες αλλά τόνισε επίσης τη σημασία των παραμυθιών για την εθνική ταυτότητα και την πολιτιστική διατήρηση (Bottigheimer, 2009).

1.1.4 Η βικτωριανή εποχή και τα λογοτεχνικά παραμύθια

Η βικτωριανή εποχή είδε ένα ανανεωμένο ενδιαφέρον για τα παραμύθια, ιδιαίτερα ως λογοτεχνία για παιδιά. Συγγραφείς όπως ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν και ο Τζορτζ ΜακΝτόναλντ συνέβαλαν σημαντικά στο είδος με πρωτότυπες ιστορίες που συχνά ενσωματώνουν σύγχρονα θέματα και ηθικά διδάγματα. Το «The Little Mermaid» και το «The Ugly Duckling» του Άντερσεν και το «The Princess and the Goblin» του MacDonald έγιναν κλασικά της παιδικής λογοτεχνίας, συνδυάζοντας τη φαντασία με τις ηθικές διδασκαλίες (Zipes, 2000).

1.1.5 Σύγχρονες προσαρμογές και παγκόσμια επιρροή

Τον 20ο αιώνα, τα παραμύθια συνέχισαν να εξελίσσονται, με προσαρμογές σε διάφορα μέσα, συμπεριλαμβανομένου του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και του θεάτρου. Τα έργα του Walt Disney έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διάδοση των παραμυθιών παγκοσμίως. Οι κινούμενες διασκευές παραμυθιών της Disney όπως η "Snow White and the Seven Dwarfs" (1937) και η "Cinderella" (1950) έφεραν αυτές τις ιστορίες σε ένα παγκόσμιο κοινό, αν και με τροποποιήσεις που συχνά άμβλυναν τις πιο σκοτεινές πτυχές των αρχικών αφηγήσεων (Haase, 2008).

Σύγχρονοι συγγραφείς και κινηματογραφιστές συνέχισαν να ερμηνεύουν ξανά τα παραμύθια, εξερευνώντας θέματα σχετικά με το σύγχρονο κοινό. Για παράδειγμα, το "The Bloody Chamber" (1979) της Angela Carter επαναλαμβάνει κλασικές ιστορίες με φεμινιστική οπτική,

ενώ πρόσφατες ταινίες όπως το "Frozen" (2013) και το "Maleficent" (2014) προσφέρουν νέες ανατροπές σε παραδοσιακές ιστορίες.

Τα παραμύθια έχουν μια διαχρονική απήχηση, προσαρμόζονται συνεχώς ώστε να αντικατοπτρίζουν τις κοινωνικές αξίες και τις πολιτισμικές αλλαγές. Από τις ρίζες τους στις προφορικές παραδόσεις μέχρι την παρουσία τους στα σύγχρονα μέσα ενημέρωσης, αυτές οι ιστορίες έχουν διατηρήσει τη σημασία τους και συνεχίζουν να μαγεύουν το κοινό σε όλο τον κόσμο. Η διαρκής φύση των παραμυθιών έγκειται στην ικανότητά τους να μεταφέρουν παγκόσμια θέματα και ήθη, καθιστώντας τα ένα αγαπημένο μέρος της ανθρώπινης κληρονομιάς.

1.2 Τα οφέλη του παραμυθιού σε παιδιά ως 2 ετών

Τα παραμύθια αποτελούν βασικό στοιχείο της παιδικής λογοτεχνίας εδώ και αιώνες, προσφέροντας μια σειρά από οφέλη που εκτείνονται πέρα από την απλή ψυχαγωγία. Για παιδιά έως 2 ετών, αυτές οι ιστορίες παίζουν καθοριστικό ρόλο στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη. Παρά τα φανταστικά στοιχεία τους, τα παραμύθια παρέχουν στα μικρά παιδιά τη βάση για να κατανοήσουν τον κόσμο, να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες και να καλλιεργήσουν τη φαντασία.

1.2.1 Γνωστική Ανάπτυξη

Ένα από τα κύρια οφέλη των παραμυθιών για τα μικρά παιδιά είναι η συμβολή τους στη γνωστική ανάπτυξη. Τα παραμύθια συχνά ακολουθούν απλές, επαναλαμβανόμενες δομές που είναι εύκολο να κατανοήσουν και να θυμηθούν τα παιδιά. Σύμφωνα με τον αναπτυξιακό ψυχολόγο Jean Piaget, τέτοιες δομές ευθυγραμμίζονται με το προεγχειρητικό στάδιο της γνωστικής ανάπτυξης, όπου τα παιδιά αρχίζουν να συμμετέχουν σε συμβολικό παιχνίδι και μαθαίνουν να χειρίζονται σύμβολα (Piaget, 1962). Τα παραμύθια, με τα προβλέψιμα μοτίβα τους και τη συναρπαστική πλοκή τους, βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν τη μνήμη και τις δεξιότητες αλληλουχίας.

Έρευνες έχουν δείξει ότι η έκθεση σε ιστορίες μπορεί να ενισχύσει σημαντικά το λεξιλόγιο και τις δεξιότητες κατανόησης του παιδιού. Μια μελέτη από το Εθνικό Ινστιτούτο Παιδικής Υγείας

και Ανθρώπινης Ανάπτυξης (NICHD) διαπίστωσε ότι η ανάγνωση σε παιδιά από μικρή ηλικία μπορεί να επιταχύνει την κατάκτηση της γλώσσας και να βελτιώσει τα αποτελέσματα του γραμματισμού (NICHD, 2000). Τα παραμύθια, με την πλούσια και ποικίλη γλώσσα τους, μούν τα παιδιά σε νέες λέξεις και έννοιες σε ένα ελκυστικό πλαίσιο, προάγοντας την πρώιμη γλωσσική ανάπτυξη.

1.2.2 Συναισθηματική και Κοινωνική Ανάπτυξη

Τα παραμύθια παίζουν επίσης ζωτικό ρόλο στη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Αυτές οι ιστορίες συχνά αναφέρονται σε παγκόσμια θέματα όπως η αγάπη, ο φόβος, η ζήλια και ο θρίαμβος, επιτρέποντας στα παιδιά να εξερευνήσουν και να κατανοήσουν τα συναισθήματά τους σε ένα ασφαλές και ελεγχόμενο περιβάλλον. Σύμφωνα με τον Bruno Bettelheim, έναν διάσημο παιδοψυχολόγο, τα παραμύθια βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν πολύπλοκα συναισθήματα και καταστάσεις, προσφέροντας τους έναν τρόπο επεξεργασίας και έκφρασης των συναισθημάτων τους (Bettelheim, 1976).

Επιπλέον, τα παραμύθια συχνά παρουσιάζουν χαρακτήρες που διαμορφώνουν θετικές κοινωνικές συμπεριφορές και ηθικές αξίες. Μέσα από αυτές τις ιστορίες, τα παιδιά μαθαίνουν για την καλοσύνη, τη γενναιότητα και την ανθεκτικότητα. Η αφηγηματική δομή των παραμυθιών, όπου το καλό συνήθως θριαμβεύει έναντι του κακού, ενισχύει την αίσθηση της δικαιοσύνης και της ηθικής. Αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο για τα νήπια που αρχίζουν να πλοηγούνται στις κοινωνικές σχέσεις και να κατανοούν την έννοια του σωστού και του λάθους.

1.2.3 Φαντασία και Δημιουργικότητα

Ο ευφάνταστος χαρακτήρας των παραμυθιών είναι άλλο ένα σημαντικό όφελος για παιδιά έως 2 ετών. Σε αυτή την ηλικία, τα παιδιά είναι από τη φύση τους περίεργα και ευφάνταστα και τα παραμύθια παρέχουν μια πλούσια πηγή έμπνευσης για δημιουργικό παιχνίδι. Τα φανταστικά στοιχεία αυτών των ιστοριών, όπως τα ζώα που μιλάνε και τα μαγικά αντικείμενα, διεγείρουν τη φαντασία και ενθαρρύνουν τη δημιουργική σκέψη.

Η ενασχόληση με τα παραμύθια μπορεί επίσης να ενισχύσει την ικανότητα του παιδιού να σκέφτεται αφηρημένα και να λύνει προβλήματα. Οραματιζόμενοι τα σενάρια και τους

χαρακτήρες των παραμυθιών, τα παιδιά εξασκούν την νοητική οπτικοποίηση, η οποία είναι μια κρίσιμη δεξιότητα για τη γνωστική ανάπτυξη. Όπως σημειώνει ο ψυχολόγος Lev Vygotsky, το παιχνίδι με φαντασία είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη των παιδιών καθώς προάγει τις γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες (Vygotsky, 1967).

1.2.4 Προσκόλληση

Η ανάγνωση παραμυθιών σε μικρά παιδιά προσφέρει επίσης μια ευκαιρία για δέσιμο και δέσιμο μεταξύ γονέων και παιδιών. Η κοινή εμπειρία της ανάγνωσης μιας ιστορίας από κοινού μπορεί να ενισχύσει τη σχέση γονέα-παιδιού και να προσφέρει μια αίσθηση ασφάλειας και άνεσης στο παιδί. Σύμφωνα με έρευνα της Αμερικανικής Ακαδημίας Παιδιατρικής, η φωναχτά ανάγνωση στα παιδιά από μικρή ηλικία προάγει το συναισθηματικό δέσιμο και δημιουργεί ένα περιβάλλον τροφής που ευνοεί τη μάθηση και την ανάπτυξη (AAP, 2014).

Τα παραμύθια προσφέρουν πολλά οφέλη για παιδιά έως 2 ετών, από την ενίσχυση της γνωστικής και γλωσσικής ανάπτυξης έως την ενίσχυση της συναισθηματικής κατανόησης και των κοινωνικών δεξιοτήτων. Ο ευφάνταστος χαρακτήρας αυτών των ιστοριών διεγείρει τη δημιουργικότητα και τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, ενώ η κοινή εμπειρία ανάγνωσης ενισχύει τον δεσμό γονέα-παιδιού. Ως εκ τούτου, τα παραμύθια παραμένουν ένα ανεκτίμητο εργαλείο στην πρώιμη παιδική ηλικία, παρέχοντας τόσο εκπαιδευτική αξία όσο και χαρούμενη ψυχαγωγία.

1.3 Η επίδραση των παραμυθιών σε παιδιά ως 2 ετών

Στο παρελθόν, η παιδαγωγική και διδακτική σημασία του παραμυθιού έχει αμφισβητηθεί έντονα (Malafantis, 2011· Anagnostopoulos, 1997). Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης θεώρησαν ότι τα παραμύθια δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν παιδαγωγικούς σκοπούς γιατί σχετίζονται με έναν φανταστικό κόσμο και συχνά περιέχουν στοιχεία βίας και σκληρότητας που δεν είναι σε αρμονία με τον ψυχισμό του παιδιού (Malafantis, 2011· Anagnostopoulos, 1997). Σταδιακά, και ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες, αυτή η άποψη διαψεύστηκε (π.χ. Agnoliet al., 2022· Wangid, 2018· Sahin, 2011). Η αναγκαιότητα ενσωμάτωσης του παραμυθιού στη μαθησιακή διαδικασία είναι πλέον αναγνωρισμένη, λόγω της σημαντικής συμβολής του στην ανάπτυξη των παιδιών.

Ειδικότερα, η έκθεση των παιδιών στα παραμύθια καλλιεργεί την κριτική σκέψη και την ικανότητά τους (Kulikovskaya & Andrienko, 2016). Όταν μάλιστα τα θέματα των παραμυθιών είναι βασικά και καθολικά ζητήματα, συμβάλλουν στον στοχασμό των παιδιών πάνω σε αυτά (Fleer & Hammer, 2013). Παράλληλα, οι επιλογές και οι πράξεις των πρωταγωνιστών στα παραμύθια αποτελούν σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη της κρίσης των μικρών παιδιών (Sayeret al., 2018). Από αυτή την άποψη, τα παιδιά εμπλέκονται στη διαδικασία αξιολόγησης των γεγονότων που ακούστηκαν κατά τη διάρκεια της ιστορίας, στοχάζονται τις ενέργειες των ηρώων και τις πιθανές συνέπειές τους, διατυπώνοντας τις απόψεις τους και αξιολογώντας τις (Kulikovskaya & Andrienko, 2016).

Επομένως, τα παραμύθια παίζουν σημαντικό ρόλο στην παιδαγωγική διαδικασία και ιδιαίτερα στην εκπαίδευση των μικρών παιδιών (π.χ. Wangid, 2018· Malafantis, 2011· Natsioroulou et al., 2006). Το περιεχόμενό τους προσελκύει την ψυχή του παιδιού, καθώς αυτές οι ιστορίες μεταφέρουν ένα ευρύ φάσμα μηνυμάτων και ερμηνειών, προσφέρουν ευχαρίστηση, επιτρέπουν στα παιδιά να χρησιμοποιούν τη φαντασία τους για να ταξιδέψουν σε μαγικά μέρη και έχουν θετικό αντίκτυπο στα γνωστικά, ηθικά, γλωσσικά και κοινωνικο-συναισθηματικά τους. ανάπτυξη (Sahin, 2011; Kabaday, 2009).

Πιο συγκεκριμένα, τα παραμύθια συμβάλλουν στη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών μέσω των γνωστικών διαδικασιών που ενεργοποιούνται και αναπτύσσονται κατά την ενασχόλησή τους μαζί τους (Azamovich, 2021; Pulimeno et al., 2020; Maricic & Stakic, 2017; Yong-Sook et al., 2015): Η μνημονική επεξεργασία πληροφοριών, η εστίαση της προσοχής, η αντιληπτική ικανότητα, ο συλλογισμός και η κριτική σκέψη, η διαδικασία αποκωδικοποίησης γλωσσικών συμβόλων, η ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας (Kulikovskaya & Andrienko, 2016) και, γενικά, η επεξεργασία ερεθισμάτων, οδηγούν σε καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου.

Επίσης, η θετική επίδραση των παραμυθιών στην ηθική ανάπτυξη των παιδιών επιβεβαιώνεται από προηγούμενες έρευνες (Kabaday, 2019· Sahin, 2011). Τα μικρά παιδιά θεωρούν και αξιολογούν τον εαυτό τους, τις πράξεις τους και τις πράξεις των άλλων, είτε καλές είτε κακές, χωρίς ενδιάμεση κατάσταση (Tsilimeni, 2007). Τα πρόσωπα και οι καταστάσεις παρουσιάζονται στα παραμύθια με παρόμοιο τρόπο: Υπάρχουν καλοί και κακοί ήρωες ή καλές και κακές πράξεις. Αυτή η ταύτιση των παιδιών με τους ήρωες και τις καταστάσεις στα

παραμύθια υποστηρίζει τις προσπάθειές τους να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ καλού και κακού, ηθικού και μη ηθικού, δίκαιου και άδικου και τα κάνει να εξοικειωθούν με τους κοινωνικά αποδεκτούς κανόνες (VisikoKnox-Johnson, 2016).

Επιπλέον, η γλωσσική ικανότητα στα παιδιά αναπτύσσεται μέσα από τα παραμύθια καθώς σχετίζεται με την απόκτηση γλωσσικών δεξιοτήτων και πρώιμου γραμματισμού (Wildova & Kropackova, 2015· Natsioroulou, 2011). Ο πρώιμος γραμματισμός αναφέρεται στην απόκτηση δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής που πραγματοποιούνται αβίαστα και ξεκινούν από τα πρώτα χρόνια της ζωής ενός παιδιού (Sandvik et al, 2014; Riley, 2003). Γενικά, η έλξη των παιδιών προς τις ιστορίες χρησιμεύει ως έναυσμα για την έκθεση στα γράμματα του αλφαβήτου, τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου και της προφορικής γλώσσας, την παραγωγή λέξεων και προτάσεων, την αναγνώριση μορφών και δομών της γλώσσας, την αντίληψη του κατάλληλου ρυθμού ανάγνωσης κ.λπ. (Sholichah & Purbani, 2018, Sipe, 2001).

Όσον αφορά τον συναισθηματικό τομέα στην ανάπτυξη των παιδιών, ο Cassar (2000) σημειώνει ότι τα παιδιά ταυτίζονται με τα συναισθήματα που αναπαριστώνται στα παραμύθια. Τα συναισθήματα που βιώνουν οι χαρακτήρες βοηθούν τα παιδιά να ανακαλύψουν ένα ευρύ φάσμα συναισθημάτων και να προσδιορίσουν τι ένιωσαν στο παρελθόν ή που βιώνουν στο παρόν, να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους, να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους και να εξελιχθούν σε αυτόνομα άτομα (Fleer & Hammer, 2013, Hohr, 2010). Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι τα παιδιά μπορούν να παρατηρήσουν τις αντιδράσεις που προκύπτουν από τα συναισθήματα των ηρώων (με τους οποίους ταυτίζονται) χωρίς να βιώσουν τη σοβαρότητα των συνεπειών που μπορεί να υπήρχαν στην πραγματική ζωή (Agnoliet al., 2022; Garner, 2010; Blake & Maiese, 2008).

Τέλος, τα παραμύθια διεγείρουν το ενδιαφέρον των παιδιών για κοινωνικά φαινόμενα και τα προκαλούν να αναγνωρίσουν τι αντικατοπτρίζουν αυτές οι φανταστικές ιστορίες στην πραγματική ζωή. Μέσα από τα παραμύθια αναπτύσσονται οι κοινωνικές πτυχές των παιδιών καθώς συνειδητοποιούν διάφορα κοινωνικά και παγκόσμια προβλήματα και συμμετέχουν στην προσπάθεια συλλογικής επίλυσης προβλημάτων και υπευθυνότητας (Sayeret al., 2018; Fleer & Hammer, 2013). Ταυτόχρονα, βιώνοντας τη ζωή των ηρώων μέσω της ταύτισης και της μίμησης, βιώνουν τις πανανθρώπινες αξίες της φιλίας, της αλληλεγγύης, του αλληλοσεβασμού, της ισότητας των φύλων κ.λπ. (Kulikovskaya & Andrienko, 2016).

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η χρήση των παραμυθιών είναι ένα εξαιρετικό παιδαγωγικό εργαλείο στα χέρια των παιδαγωγών (Wangid, 2018) και μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ποικίλους τρόπους και τεχνικές. Μερικές από τις πιο γνωστές τεχνικές -μεταξύ άλλων- είναι: (α) αφήγηση, απλή ανάγνωση του παραμυθιού, (β) κάρτες αφήγησης, δίνονται στα παιδιά εικόνες για να συνθέσουν τη δική τους ιστορία ή αν είναι μικρότερα μπορούν να τοποθετήσουν το εικόνες με χρονολογική σειρά, (γ) «δημιουργία σε κλίμακα», τα παιδιά μπορούν να προσθέσουν τα δικά τους στοιχεία κατά τη διάρκεια της αφήγησης. (δ) δραματοποίηση, κουκλοθέατρο και παιχνίδι ρόλων, όπου τα παιδιά βιώνουν ενεργά τις καταστάσεις που αφορούν τους ήρωες· και (ε) ψηφιακή αφήγηση· ιστορίες που χρησιμοποιούν πολυμέσα (εικόνα, ήχος, μουσική, κείμενο).

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι η παιδαγωγική αξία του παραμυθιού και η συμβολή του στους αναπτυξιακούς τομείς των παιδιών μπορεί να ενισχυθεί περαιτέρω με δραστηριότητες που ακολουθούν την αφήγηση ή γενικότερα την εισαγωγή του παραμυθιού στην παιδαγωγική διαδικασία. (π.χ., Azamovich, 2021· Malafantis, 2011). Τέτοιες δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν ζωγραφική, τέχνες και χειροτεχνίες, κατασκευές, επανάληψη της ιστορίας (με ή χωρίς εικόνες), γλωσσικές ασκήσεις (π.χ. συζήτηση, επανάληψη λέξεων κ.λπ.), μετατροπή του παραμυθιού σε ποίημα, δραματοποίηση κ.λπ.

2 Ερευνητικό μέρος

2.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Η ερευνητική διαδικασία για αυτή τη μελέτη περιελάμβανε πολλαπλές επισκέψεις στη Ζωσιμαία Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων για συλλογή πληροφοριών για παραμύθια κατάλληλα για παιδιά έως 2 ετών. Τα συγκεκριμένα βήματα που έγιναν κατά την ερευνητική διαδικασία είναι τα εξής:

Στην αρχική φάση, αναπτύχθηκε ένα λεπτομερές σχέδιο για την καθοδήγηση της ερευνητικής διαδικασίας. Αυτό περιελάμβανε τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων κριτηρίων για την επιλογή των παραμυθιών, όπως η καταλληλότητα της ηλικίας, τα θέματα και η παρουσία εκπαιδευτικών στοιχείων. Η πρώτη επίσκεψη στη Βιβλιοθήκη των Ιωαννίνων πραγματοποιήθηκε για τη διερεύνηση των διαθέσιμων πόρων και τη συλλογή προκαταρκτικών πληροφοριών. Κατά τη διάρκεια αυτής της επίσκεψης, πραγματοποιήθηκε μια ολοκληρωμένη αναζήτηση στην ενότητα της παιδικής λογοτεχνίας, με επίκεντρο τα βιβλία που εκδόθηκαν ειδικά για παιδιά έως 2 ετών.

Η δεύτερη και η τρίτη επίσκεψη στη Βιβλιοθήκη των Ιωαννίνων ήταν πιο στοχευμένες, με στόχο τη συλλογή λεπτομερών πληροφοριών για συγκεκριμένα παραμύθια. Κατά τη διάρκεια αυτών των επισκέψεων, χρησιμοποιήθηκε μια συστηματική προσέγγιση για την ανασκόπηση και την επιλογή βιβλίων που πληρούσαν τα κριτήρια της μελέτης. Στη συνέχεια, τα επιλεγμένα βιβλία τεκμηριώθηκαν σχολαστικά, σημειώνοντας λεπτομέρειες όπως ο τίτλος, το έτος έκδοσης, ο συγγραφέας, ο εικονογράφος και ο εκδότης. Συνολικά κατά τις επισκέψεις αυτές συγκεντρώθηκαν 13 παραμύθια.(βλ. Παραρτημα)Η διαδικασία συλλογής δεδομένων εξασφάλισε ότι τα επιλεγμένα παραμύθια κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και στυλ για να παρέχουν μια ολοκληρωμένη ανάλυση.

Μετά τις επισκέψεις στη βιβλιοθήκη, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν οργανώθηκαν σε δομημένη μορφή, η οποία περιελάμβανε τη δημιουργία βάσης δεδομένων με τα 13 επιλεγμένα παραμύθια. Κάθε καταχώρηση στη βάση δεδομένων περιείχε λεπτομερείς πληροφορίες για το παραμύθι, συμπεριλαμβανομένου του τίτλου, του έτους έκδοσης, του συγγραφέα, του

εικονογράφου και των πρωταρχικών θεμάτων ή εκπαιδευτικών στόχων της ιστορίας. Αυτή η προκαταρκτική τεκμηρίωση ήταν απαραίτητη για την επακόλουθη φάση ανάλυσης.

2.2 Ανάλυση δεδομένων

Η ανάλυση των παραμυθιών που συλλέχθηκαν έγινε με βάση αρκετές βασικές παραμέτρους. Πρωταρχικός στόχος ήταν η κατανόηση του εκπαιδευτικού και αναπτυξιακού αντίκτυπου αυτών των παραμυθιών στα παιδιά έως 2 ετών. Τα ακόλουθα βήματα περιγράφουν τη διαδικασία ανάλυσης:

Το πρώτο βήμα στην ανάλυση ήταν η κατηγοριοποίηση των παραμυθιών με βάση τη θεματολογία τους. Τα θέματα περιελάμβαναν τη γνωστική ανάπτυξη, τη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία και το δέσιμο γονέα-παιδιού. Κάθε παραμύθι αναθεωρήθηκε για να προσδιοριστεί το κύριο θέμα του και κατηγοριοποιήθηκε ανάλογα. Αυτή η θεματική κατηγοριοποίηση βοήθησε στην κατανόηση των συγκεκριμένων αναπτυξιακών περιοχών που στόχευε κάθε παραμύθι.

Το επόμενο βήμα αφορούσε την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στοιχείων που υπάρχουν σε κάθε παραμύθι. Αυτό περιελάμβανε την ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι ιστορίες συνέβαλαν στις γνωστικές δεξιότητες, τη γλωσσική ανάπτυξη, τη συναισθηματική νοημοσύνη και τις κοινωνικές δεξιότητες. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στις ιστορίες, όπως η χρήση διαδραστικών στοιχείων, επαναλαμβανόμενες δομές και ηθικά διδάγματα.

Πραγματοποιήθηκε ανάλυση για να παρατηρηθούν τυχόν τάσεις με βάση το έτος δημοσίευσης. Αυτό περιλάμβανε την ανασκόπηση του τρόπου με τον οποίο τα θέματα και οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις στα παραμύθια έχουν εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου. Ο στόχος ήταν να εντοπιστούν τυχόν αλλαγές στο επίκεντρο ή νέες τάσεις στην παιδική λογοτεχνία που αντικατοπτρίζουν μεταβαλλόμενες εκπαιδευτικές φιλοσοφίες ή κοινωνικές αξίες.

Οι εικονογραφήσεις στα παραμύθια αναθεωρήθηκαν επίσης καθώς παίζουν καθοριστικό ρόλο στην εμπλοκή των μικρών αναγνωστών και στην κατανόηση της ιστορίας. Η ανάλυση επικεντρώθηκε στο στυλ της εικονογράφησης, στη χρήση των χρωμάτων και στο πόσο

αποτελεσματικά οι εικονογραφήσεις συμπλήρωναν τους αφηγηματικούς και εκπαιδευτικούς στόχους των ιστοριών.

Το τελευταίο βήμα ήταν η σύνταξη μιας ολοκληρωμένης ανάλυσης των ευρημάτων. Αυτό περιλάμβανε τη σύνοψη των βασικών γνώσεων από τη θεματική κατηγοριοποίηση, την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στοιχείων, τις τάσεις με βάση το έτος δημοσίευσης και τον ρόλο των εικονογραφήσεων. Η περίληψη υπογράμμισε τη συνολική επίδραση των παραμυθιών στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών έως 2 ετών.

Ακολουθώντας αυτή τη δομημένη διαδικασία έρευνας και ανάλυσης, η μελέτη είχε ως στόχο να παρέχει μια λεπτομερή κατανόηση της αξίας και της επίδρασης των παραμυθιών στην πρώιμη παιδική ηλικία. Οι γνώσεις που αποκτήθηκαν από αυτήν την έρευνα μπορούν να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους συγγραφείς σχετικά με τα κρίσιμα στοιχεία που κάνουν τα παραμύθια ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την πρώιμη μάθηση και ανάπτυξη.

3 Αποτελέσματα

3.1 Συνοπτική παρουσίαση βιβλίων

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τα 13 βιβλία που ανέκυψαν από την αναζήτηση παιδικών βιβλίων για παιδιά 0-2 χρονών στη Ζωσιμαία Βιβλιοθήκη.

ΤΙΤΛΟΣ	ΘΕΜΑ-ΣΤΟΧΟΣ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΚΔΟΣΕΙΣ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Παίζω και μαθαίνω επαγγέλματα	Εκπαιδευτικό με παζλ, μαθαίνω και γνωρίζω τα επαγγέλματα	2004	Μίνωας		
Δες πώς μεγαλώνω	Εκπαιδευτικό με ανοιγόμενες-συρόμενες εικόνες, βοηθάει στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων, αντίληψη χώρου, συντονισμός χεριού-ματιού	2020	Σαββάλας	Kerri-Ann Hulme	Lizzy Doyle
ένα, δύο, τρία μαθαίνω τους αριθμούς	Εκπαιδευτικό, μαθαίνω να μετράω με ανάγλυφες εικόνες	2021	Susaeta		
Η οικογένειά μου κι εγώ	Ψυχαγωγικό με μικρές διδακτικές ιστορίες, δυναμώνει τους δεσμούς με την οικογένεια και τους φίλους	2016	Σαββάλας	Μαρίνα Μανιέρου	Σουσάνα Όσλετ Μπάριος

Καληνύχτα μαμά	Συναίσθημα και αντιμετώπιση του φόβου για το σκοτάδι, σχέση παιδιού- γονέα	2001	Πατάκη	Μαρία Παπαγιάννη	Ντανιέλα Σταματιάδη
Ανοίγω και μαθαίνω- Κάνουμε φίλους	Καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και την κοινωνικότητα , έμφαση στη σημασία της φιλίας	2021	Ψυχογιός	Μάντι Άρτσερ	Μουίζ Φόρσο
Ο μαέστρος της μουσικής	Ψυχαγωγικό, μαθαίνω τα μουσικά όργανα, αναπτύσσω τη λεπτή κινητικότητα	2021	Σαββάλας		
Θες να γίνουμε φίλοι;	Σημασία της φιλίας, πως χτίζουμε μία φιλία	2021		Eric Carle	Eric Carle
Ο Τζου Τζούκι ψάχνει τη μαμά του	Εκπαιδευτικό- ψυχαγωγικό με συρόμενες εικόνες (ψάξε και βρες)	2013	Ίκαρος	Jannie Ho	
Ωκεανός	Μαθαίνω για τα ζώακια του ωκεανού και τα χρώματα, διαδραστικό βιβλίο	2021	Διόπτρα	Rebecca Weerasekera	Jayne Schofield
Βόλτα στην πόλη- Χαϊδεύω και ακούω	Εκπαιδευτικό, μαθαίνω τους ήχους της πόλης αγγίζοντας τις εικόνες	2022	Σαββάλας	Barbara Gentile	Matt Wolf
Βαβάλντι- Οι 4 εποχές	Μαθαίνω τις εποχές, ψυχαγωγικό, εκπαιδευτικό	2017	Διόπτρα	Ροδάνθη Παπαδομιχελάκη	Ελένη Οικονόμου

	(μουσικό βιβλίο)				
Οι πρώτες μου λέξεις με τη Λίνα την ποντικίνα	Εκπαιδευτικό, μάθηση λέξεων με εικόνες	2000	Modern Times		

3.2 Αναλυτική παρουσίαση βιβλίων

Καλύπτοντας μια σειρά από δημοσιεύσεις από το 2000 έως το 2024, η ανάλυση υπογραμμίζει τις ποικίλες προσεγγίσεις της εκπαίδευσης και της ψυχαγωγίας που υπάρχουν σε αυτά τα έργα.

Το «Παίζω και μαθαίνω επαγγέλματα», που εκδόθηκε το 2004 από τις εκδόσεις Μίνωας, είναι ένα εκπαιδευτικό βιβλίο που χρησιμοποιεί παζλ για να μυήσει τα παιδιά σε διάφορα επαγγέλματα. Με την ενασχόληση με διαδραστικά στοιχεία, τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν διαφορετικά μονοπάτια σταδιοδρομίας με διασκεδαστικό και συναρπαστικό τρόπο, ενισχύοντας την περιέργεια για τον κόσμο των ενηλίκων και την ποικιλομορφία των ρόλων εργασίας.

Το «Δες πώς μεγαλώνω», που δημοσιεύτηκε το 2020 από τον Σαββάλας, βοηθά στη γλωσσική ανάπτυξη, τη χωρική επίγνωση και τον συντονισμό χεριού-ματιού μέσω της χρήσης αναδυόμενων και συρόμενων εικόνων. Αυτό το διαδραστικό βιβλίο υποστηρίζει τις πρώιμες αναπτυξιακές δεξιότητες παρέχοντας απτική και οπτική διέγερση, ενισχύοντας τις λεπτές κινητικές δεξιότητες και τη χωρική επίγνωση, ενώ προάγει τον πρώιμο γραμματισμό.

Το 2021, η Susaeta δημοσίευσε το «ένα, δύο, τρία μαθαίνω τους αριθμούς», ένα εκπαιδευτικό βιβλίο που διδάσκει τη μέτρηση μέσω εικόνων με υφή. Ενσωματώνοντας εμπειρίες αισθητηριακής μάθησης, αυτό το βιβλίο κάνει τις αφηρημένες έννοιες όπως οι αριθμοί πιο συγκεκριμένες και κατανοητές για τα μικρά παιδιά.

Το «Ανοίγω και μαθαίνω- Κάνουμε φίλους», που κυκλοφόρησε το 2021 από τις εκδόσεις Ψυχογίος, καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και τις κοινωνικές δεξιότητες τονίζοντας τη σημασία της φιλίας. Αυτό το βιβλίο είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική ανάπτυξη, βοηθώντας τα παιδιά να κατανοήσουν την αξία των φίλων και πώς να τις οικοδομήσουν και να τις διατηρήσουν, ενθαρρύνοντας έτσι την ενσυναίσθηση και το συνεργατικό παιχνίδι.

Ο «Ωκεανός», που εκδόθηκε το 2021 από τις εκδόσεις Διόπτρα, είναι ένα διαδραστικό βιβλίο που διδάσκει στα παιδιά τη θαλάσσια ζωή και τα χρώματα. Συνδυάζοντας την εκπαίδευση και την αλληλεπίδραση, αυτό το βιβλίο κάνει τη μάθηση για τη βιοποικιλότητα ελκυστική και ενισχύει την περιβαλλοντική συνείδηση.

Το «Καλήνυχτα μαμά», που κυκλοφόρησε το 2001 από τις εκδόσεις Πατάκη, πραγματεύεται τον κοινό παιδικό φόβο για το σκοτάδι και ενισχύει τον δεσμό γονέα-παιδιού. Βοηθώντας τα παιδιά να αντιμετωπίσουν τους νυχτερινούς φόβους, αυτό το βιβλίο παρέχει καθησυχασμό και συναισθηματική υποστήριξη.

Το «Η οικογένειά μου κι εγώ», που δημοσιεύτηκε το 2016 από τις εκδόσεις Σαββάλας, χρησιμοποιεί διδακτικές ιστορίες για να δυναμώσει τους δεσμούς της οικογένειας και των φίλων. Μέσα από τις αφηγήσεις του, αυτό το βιβλίο ενισχύει τη σημασία της οικογένειας και των φίλων, προάγοντας τις κοινωνικές αξίες και τη συναισθηματική ασφάλεια.

"Οι πρώτες μου λέξεις με τη Λίνα την ποντικίνα," που δημοσιεύτηκε το 2000 από τους Modern Times, υποστηρίζει την πρώιμη ανάπτυξη της γλώσσας εισάγοντας νέο λεξιλόγιο μέσω εικόνων. Αυτό το εκπαιδευτικό βιβλίο είναι ζωτικής σημασίας για την πρώιμη παιδεία, προσελκύοντας τους μικρούς αναγνώστες με έναν οπτικά διεγερτικό τρόπο.

Το «Βαβάλντι- Οι 4 εποχές», που κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις Διόπτρα, μυεί τα παιδιά στις εποχές μέσα από τη μουσική. Συνδυάζοντας μουσικά και οπτικά στοιχεία, αυτό το βιβλίο παρέχει μια πολυαισθητηριακή εμπειρία μάθησης που ενισχύει τις γνωστικές και ακουστικές δεξιότητες.

«Ο μαέστρος της μουσικής», που εκδόθηκε το 2021 από τις εκδόσεις Σαββάλας, είναι ένα διασκεδαστικό βιβλίο που μυεί τα παιδιά στα μουσικά όργανα και αναπτύσσει τις λεπτές κινητικές δεξιότητες. Μέσα από το ελκυστικό περιεχόμενό του, τα παιδιά μαθαίνουν για διάφορα όργανα, ενισχύοντας την εκτίμησή τους για τη μουσική και τον σωματικό τους συντονισμό.

Το «Θες να γίνουμε φίλοι;», που δημοσιεύτηκε το 2021, σε γραμμένο και εικονογραφημένο από τον Eric Carle, τονίζει τη σημασία της φιλίας και διδάσκει στα παιδιά πώς να οικοδομούν και να διατηρούν φιλίες. Αυτό το βιβλίο είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική ανάπτυξη, βοηθώντας τα παιδιά να πλοηγηθούν στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και στις βασικές αρχές της διαμόρφωσης ουσιαστικών σχέσεων.

Το «Ο Τζου Τζούκι ψάχνει τη μαμά του», που εκδόθηκε το 2013 από τις εκδόσεις Ίκαρος και εικονογράφηση Jannie Ho, είναι ένα εκπαιδευτικό και διασκεδαστικό βιβλίο με συρόμενες εικόνες που καλεί τα παιδιά να ψάξουν και να βρουν. Αυτό το διαδραστικό στοιχείο κάνει τη μάθηση ελκυστική και βοηθά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παρατήρησης.

Το «Βόλτα στην πόλη- Χαϊδεύω και ακούω», που εκδόθηκε το 2022 από τις εκδόσεις Σαββάλας, με εικονογράφηση Barbara Gentile και Matt Wolf, είναι ένα εκπαιδευτικό βιβλίο που διδάσκει στα παιδιά τους ήχους της πόλης μέσα από απτικές και ακουστικές εμπειρίες. Με τη δέσμευση πολλαπλών αισθήσεων, αυτό το βιβλίο εμπλουτίζει τη μαθησιακή εμπειρία και ενισχύει την αισθητηριακή ανάπτυξη.

Τα κοινά θέματα που προκύπτουν από αυτά τα 20 παραμύθια και εκπαιδευτικά βιβλία είναι πολύπλευρα, εστιάζοντας στη συναισθηματική ανάπτυξη, τις γνωστικές δεξιότητες και την εισαγωγή σε ποικίλες παγκόσμιες και κοινωνικές έννοιες. Ακολουθεί μια βαθύτερη ματιά σε αυτά τα κοινά σημεία:

- Συναισθηματική και Κοινωνική Ανάπτυξη: Διάφορα βιβλία όπως το "Θες να γίνουμε φίλοι;" τονίζουν τη σημασία της αναγνώρισης, διαχείρισης και έκφρασης συναισθημάτων. Στόχος τους είναι να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση, την ανθεκτικότητα και την ικανότητα να δημιουργούν και να διατηρούν σχέσεις, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την προσωπική και κοινωνική ευημερία.
- Γνωστική και Εκπαιδευτική Ανάπτυξη: Βιβλία όπως τα "Ένα, δύο, τρία μαθαίνω τους αριθμούς;" και "Οι πρώτες μου λέξεις με τη Λίνα την ποντικίνα" επικεντρώνονται σε βασικές γνωστικές δεξιότητες όπως η καταμέτρηση και η γλωσσική ανάπτυξη. Χρησιμοποιούν διαδραστικά στοιχεία για να κάνουν τη μάθηση πιο ελκυστική και προσιτή για τα μικρά παιδιά, ενισχύοντας τις πρώιμες εκπαιδευτικές εμπειρίες τους.
- Περιβαλλοντική Συνείδηση: Βιβλία όπως το «Ο Τζου Τζούκι ψάχνει τη μαμά του» και «Ο ωκεανός» ενσωματώνουν περιβαλλοντικά θέματα, διδάσκοντας στα παιδιά τη σημασία της φύσης και της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Στόχος τους είναι να ενσταλάξουν μια πρόιμη εκτίμηση και ευθύνη για τον φυσικό κόσμο.

Αυτά τα παιδικά βιβλία προσφέρουν ένα μείγμα εκπαιδευτικού περιεχομένου, συναισθηματικής ανάπτυξης και ψυχαγωγίας. Παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του

μυαλού των νέων παρέχοντας βασικές γνώσεις, προάγοντας τη συναισθηματική νοημοσύνη και καλλιεργώντας την αγάπη για τη μάθηση. Μέσω διαδραστικών και ελκυστικών μορφών, αυτά τα βιβλία καλύπτουν διάφορες αναπτυξιακές ανάγκες, καθιστώντας τα ανεκτίμητα εργαλεία στην προσχολική εκπαίδευση.

4 Συζήτηση- Συμπεράσματα

Αυτή η πτυχιακή έχει διερευνήσει τα βασικά χαρακτηριστικά των παραμυθιών στα παιδιά ηλικίας έως 2 ετών, εστιάζοντας στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη. Μέσα από συστηματική έρευνα, συμπεριλαμβανομένων πολλαπλών επισκέψεων στη Βιβλιοθήκη των Ιωαννίνων για τη συλλογή και ανάλυση παραμυθιών, αυτή η μελέτη έχει αναδείξει τους κρίσιμους ρόλους που παίζουν αυτές οι ιστορίες στην πρώιμη παιδική ηλικία.

4.1 Σημαντικά ευρήματα

Γνωστική Ανάπτυξη: Τα παραμύθια βοηθούν στη διαμόρφωση γνωστικών πλαισίων εισάγοντας επαναλαμβανόμενες αφηγηματικές δομές που είναι εύκολο να κατανοήσουν και να θυμηθούν τα μικρά παιδιά (Piaget, 1962; NICHD, 2000; Azamovich, 2021; Pulimeno et al., 2020; Maricic & Stakic, 2017; Yong-Sook et al., 2015; Kulikovskaya & Andrienko, 2016). Για παράδειγμα, το "ένα, δύο, τρία μαθαίνω τους αριθμούς" χρησιμοποιεί μια απλή αφήγηση για να διδάξει τη μέτρηση, ενισχύοντας τη γνωστική ανάπτυξη μέσω της αφήγησης. Μέσα από ελκυστικές αφηγήσεις και επαναλαμβανόμενα, ρυθμικά μοτίβα, αυτές οι ιστορίες βοηθούν στην ανάπτυξη της μνήμης, της προσοχής και της λογικής σκέψης. Σύμφωνα με τον Piaget, τα παιδιά στο προ-λογικό στάδιο (2-7 ετών) αρχίζουν να χρησιμοποιούν συμβολικό παιχνίδι και να κατανοούν σύμβολα. Τα παραμύθια, με τις προβλέψιμες δομές και την πλούσια γλώσσα τους, ευθυγραμμίζονται με αυτή τη θεωρία, ενισχύοντας τη μνήμη και τις δεξιότητες αλληλουχίας, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν να χειρίζονται σύμβολα και να συμμετέχουν σε αφηγήσεις που βελτιώνουν τη γνωστική τους ανάπτυξη (Piaget, 1962).

Συναισθηματική και Κοινωνική Ανάπτυξη: Τα σύγχρονα παραμύθια και τα σχετικά βιβλία συχνά διερευνούν θέματα που βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους (Bettelheim, 1976; Flee & Hammer, 2013; Hohr, 2010; Agnoli et al., 2022; Garner, 2010; Blake & Maiese, 2008). Το «Καληνύχτα μαμά» ασχολείται με τους κοινούς παιδικούς φόβους και παρέχει συναισθηματική σιγουριά, απηχώντας τις προστατευτικές και ηθικές λειτουργίες των κλασικών παραμυθιών. Οι ιστορίες παρέχουν μια πλατφόρμα για τα παιδιά να εξερευνήσουν και να κατανοήσουν περίπλοκα συναισθήματα και κοινωνικές καταστάσεις, βοηθώντας έτσι στη συναισθηματική ωριμότητα και ενσυναίσθηση. Ο Bruno

Bettelheim υποστήριξε ότι τα παραμύθια βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν και να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους, προσφέροντας έναν ασφαλή χώρο για να εξερευνήσουν την έννοια των συναισθημάτων όπως ο φόβος, η ζήλια και η αγάπη. Μέσα από τους χαρακτήρες και τα σενάρια των παραμυθιών, τα παιδιά μπορούν να αναγνωρίσουν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους πιο αποτελεσματικά (Bettelheim, 1976).

Γλωσσικές δεξιότητες: Η αλληλεπίδραση με τα παραμύθια έχει αποδειχθεί ότι εμπλουτίζει τη γλώσσα των παιδιών και τον αρχικό γραμματισμό. Η αφηγηματική μορφή των παραμυθιών εισάγει τα παιδιά σε νέο λεξιλόγιο και έννοιες μέσα σε ένα συναρπαστικό και ευχάριστο πλαίσιο, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για την κατάκτηση της γλώσσας και την ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων (NICHD Early Child Care Research Network, 2000). Ο Lev Vygotsky τόνισε τη σημασία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και της γλώσσας στην ανάπτυξη των παιδιών. Τα παραμύθια, με την πλούσια και ποικίλη γλώσσα τους, προάγουν την πρόωμη γλωσσική ανάπτυξη και ενισχύουν την ικανότητα των παιδιών να επικοινωνούν και να κατανοούν περίπλοκες έννοιες μέσα από την αφήγηση (Vygotsky, 1967).

Φαντασία και Δημιουργικότητα: Τα παραμύθια διεγείρουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα, βασικά συστατικά της πρόωμης παιδικής ανάπτυξης (Vygotsky, 1967). Βιβλία όπως το «Βαβάλντι- Οι 4 εποχές» χρησιμοποιούν στοιχεία φαντασίας (εποχικές αλλαγές που προσωποποιούνται μέσω της μουσικής) για να εμπλουτίσουν τις δυνατότητες φαντασίας του παιδιού. Τα φανταστικά στοιχεία —όπως ζώα που μιλούν, μαγικά περιβάλλοντα και εξαιρετικά γεγονότα— ενθαρρύνουν τα παιδιά να σκέφτονται πέρα από το άμεσο περιβάλλον τους και να εμβαθύνουν στη δημιουργική σκέψη, μια βασική δεξιότητα για όλους τους τομείς της μάθησης. Ο Vygotsky επίσης αναγνώρισε τη σημασία του φανταστικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των παιδιών, θεωρώντας ότι ενισχύει τη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη. Η ενασχόληση με φανταστικές ιστορίες μέσω των παραμυθιών προάγει τη δημιουργικότητα και την ικανότητα των παιδιών να σκέφτονται αφηρημένα και να λύνουν προβλήματα (Vygotsky, 1967).

Πολιτιστικά και Ηθικά Μαθήματα: Τα παραμύθια δεν είναι μόνο διασκεδαστικά αλλά εμποτίζουν πολιτιστικές αξίες και ηθικά διδάγματα. Μέσα από ελκυστικές αφηγήσεις και χαρακτήρες, τα παιδιά μαθαίνουν για την καλοσύνη, τη δικαιοσύνη και την ηθική, παρόμοια με τον τρόπο που τα παραδοσιακά παραμύθια απεικόνιζαν συχνά τη μάχη μεταξύ καλού και

κακού (Kabaday, 2019; Sahin, 2011; Tsilimeni, 2007; VisikoKnox-Johnson, 2016). Αυτό είναι εμφανές σε βιβλία όπως το «Η οικογένειά μου κι εγώ», που διδάσκει την άνευ όρων αγάπη και αποδοχή. Μέσα από την ενασχόληση με τα παραμύθια, τα παιδιά μαθαίνουν για τους πολιτισμικούς κανόνες, την ηθική συμπεριφορά και τις κοινωνικές ευθύνες. Αυτές οι ιστορίες συχνά περιέχουν παγκόσμια θέματα που ξεπερνούν τα πολιτιστικά όρια, καθιστώντας τα ένα πολύτιμο εργαλείο για την εισαγωγή των νέων μυαλών στις έννοιες της διαφορετικότητας και της οικουμενικότητας. Τα παραμύθια, μέσα από την αφήγηση πολιτιστικών και ηθικών διδαγμάτων, συμβάλλουν στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης των παιδιών. Οι ιστορίες προωθούν την κατανόηση των κοινωνικών κανόνων και των ηθικών αξιών, ενισχύοντας την κοινωνική και ηθική ανάπτυξη των παιδιών (Bettelheim, 1976).

4.2 Συζήτηση

Τα 13 παραμύθια και τα εκπαιδευτικά βιβλία εξετάστηκαν επίσης μέσα από το πρίσμα της θεωρίας του παραμυθιού και του ιστορικού πλαισίου, καταδεικνύουν την εξέλιξη και τη διαρκή σημασία της αφήγησης στην ανάπτυξη του παιδιού. Στη συνέχεια αναλύεται πώς αυτά τα σύγχρονα βιβλία συνδέονται με τα παραδοσιακά στοιχεία παραμυθιού και την εκπαιδευτική τους επίδραση στα παιδιά έως 2 ετών, όπως τονίζεται στο θεωρητικό μέρος.

Ιστορική Προοπτική των Παραμυθιών:

- Λογοτεχνικές αρχές: Καθώς τα παραμύθια μετατράπηκαν σε γραπτές μορφές, άρχισαν να δημιουργούνται με πιο σύνθετες δομές και θέματα κατάλληλα για παιδιά (Tatar, 1999). Τα σύγχρονα εκπαιδευτικά βιβλία, όπως «Θες να γίνουμε φίλοι;», χρησιμοποιούν γραπτές αφηγήσεις για να διδάξουν συναισθηματική ρύθμιση και κοινωνικές δεξιότητες, παρόμοια με το πώς τα πρώιμα παραμύθια χρησιμοποιούσαν τη φαντασία για να κωδικοποιήσουν μαθήματα συμπεριφοράς για νεανικό κοινό.
- Αδελφοί Γκριμ και Εθνικός Ρομαντισμός: Οι Αδελφοί Γκριμ συνέλεξαν παραμύθια για να διατηρήσουν τη γερμανική κληρονομιά, εστιάζοντας στη μετάδοση πολιτιστικών αξιών (Bottigheimer, 2009). Σήμερα, βιβλία όπως «Ο Τζου Τζούκι ψάχνει τη μαμά του» ή «Ο Ωκεανός» εξυπηρετούν παρόμοιους σκοπούς, διδάσκοντας για την

περιβαλλοντική συνείδηση και τη θαλάσσια ζωή, συνεχίζοντας έτσι την παράδοση της χρήσης των ιστοριών ως μέσο πολιτιστικής και εκπαιδευτικής μετάδοσης.

Ο αντίκτυπος των παραμυθιών στα μικρά παιδιά:

- **Παιδαγωγική αξία:** Τα παραμύθια δεν είναι μόνο για ψυχαγωγία, είναι κρίσιμα εκπαιδευτικά εργαλεία που εμπλέκουν πολλαπλές αναπτυξιακές πτυχές της ανάπτυξης ενός παιδιού (Wangid, 2018. Malafantis, 2011. Natsioroulou et al., 2006). Εισάγουν σύνθετες έννοιες με τρόπο που τα νεαρά μυαλά μπορούν να αποκρυπτογραφήσουν και να μάθουν από αυτά, όπως «Παίζω και μαθαίνω τα επαγγέλματα», που βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν και να προετοιμαστούν για το σχολικό περιβάλλον και τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις.
- **Πολιτιστικά και Ηθικά Μαθήματα:** Μέσα από ελκυστικές αφηγήσεις και χαρακτήρες, τα παιδιά μαθαίνουν για την καλοσύνη, τη δικαιοσύνη και την ηθική, παρόμοια με τον τρόπο που τα παραδοσιακά παραμύθια απεικόνιζαν συχνά τη μάχη μεταξύ καλού και κακού (Kabaday, 2019. Sahin, 2011. Tsilimeni, 2007. VisikoKnox-Johnson, 2016). Αυτό είναι εμφανές σε βιβλία όπως το «Η οικογένειά μου κι εγώ», που διδάσκει την άνευ όρων αγάπη και αποδοχή.

Συμπερασματικά, αυτά τα σύγχρονα βιβλία συνεχίζουν την πλούσια παράδοση των παραμυθιών χρησιμοποιώντας αφηγηματικές τεχνικές για να εκπαιδεύσουν, να ψυχαγωγήσουν και να ενσταλάξουν κοινωνικές αξίες στα μικρά παιδιά, όπως και οι ιστορικοί προκάτοχοί τους. Λειτουργούν όχι μόνο ως εργαλεία γνωστικής και συναισθηματικής ανάπτυξης αλλά και ως γέφυρες που συνδέουν τον μαγικό κόσμο των παραμυθιών με εφαρμογές και μαθήματα πραγματικού κόσμου.

4.3 Επιπτώσεις για την προσχολική εκπαίδευση:

Τα ευρήματα από αυτή την πτυχιακή προτείνουν διάφορες πρακτικές συνέπειες για την προσχολική εκπαίδευση:

- **Ενσωμάτωση παραμυθιών σε μαθησιακά περιβάλλοντα:** Οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ενσωματώσουν τα παραμύθια σε καθημερινές

συνεδρίες ανάγνωσης για να ενισχύσουν τις γλωσσικές δεξιότητες, τη συναισθηματική νοημοσύνη και τη γνωστική ανάπτυξη.

- Ανάπτυξη Προγράμματος Σπουδών με βάση την Αφήγηση: Το εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να επωφεληθεί από προγράμματα σπουδών που περιλαμβάνουν παραμύθια ως μέθοδο διδασκαλίας της ηθικής συμπεριφοράς, της πολιτισμικής επίγνωσης και της συναισθηματικής κατανόησης.
- Χρήση παραμυθιών για συμπεριληπτική εκπαίδευση: Τα παραμύθια είναι μια πολύτιμη πηγή για τη διδασκαλία των παιδιών σχετικά με τη διαφορετικότητα και την αποδοχή, καθιστώντας τα ιδανικά για περιβάλλοντα συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

4.4 Συστάσεις για περαιτέρω έρευνα

Ενώ αυτή η μελέτη έχει παράσχει σημαντικές πληροφορίες, περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να διερευνήσει:

- Διαχρονικές Σπουδές: Διεξαγωγή μακροχρόνιων μελετών για την παρατήρηση της διαρκούς επίδρασης των παραμυθιών στην ανάπτυξη των παιδιών σε διάφορα στάδια της ανάπτυξής τους.
- Συγκριτική Ανάλυση: Σύγκριση των επιπτώσεων των παραδοσιακών με τα σύγχρονα παραμύθια για να προσδιοριστεί πώς τα σύγχρονα θέματα επηρεάζουν τα σημερινά παιδιά.
- Διαπολιτισμικές μελέτες: Εξέταση του αντίκτυπου των παραμυθιών από διαφορετικούς πολιτισμούς για να διερευνηθεί πώς οι πολιτισμικές διαφορές επηρεάζουν την ερμηνεία και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα αυτών των ιστοριών.

Συμπερασματικά, τα παραμύθια αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της λογοτεχνίας της πρώιμης παιδικής ηλικίας με τη δυνατότητα να ενισχύσει σημαντικά διάφορες πτυχές της αναπτυξιακής ανάπτυξης. Αυτή η διατριβή υπογράμμισε τη σημασία των παραμυθιών για την καλλιέργεια του μυαλού των νέων και τη διαμόρφωση της κατανόησής τους για τον κόσμο, δημιουργώντας μια ισχυρή βάση για τη μελλοντική μάθηση και την προσωπική τους ανάπτυξη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Adamo, S., Serpieri, M. G., Serenella A., De Falco, R., Di Cicco, T., Foggia, R., Giacometti, P. & Siani, G. (2008). Tom Thumb in Hospital: The Fairy Tale Workshop in a Paediatric Oncology and Haematology Ward. *Psychodynamic Practice* 14.3: 263-280. Psychology and Behavioral Sciences Collection.

Agnoli, S., Pozzoli, T., Mancini, G., Franchin, L., & Mastria, S. (2022). This is My Fairy Tale: How Emotional Intelligence Interacts with a Training Intervention in Enhancing Children's Creative Potential. *The Journal of Creative Behavior*. <https://doi.org/10.1002/jocb.541>

American Academy of Pediatrics. (2014). Literacy Promotion: An Essential Component of Primary Care Pediatric Practice. *Pediatrics*, 134(2), 404-409.

Anagnostopoulos, B. (1997). *The art and technique of storytelling*. Athens: Kastaniotis.

Australian Government.(2012). *Developmental milestones and the Early Years Learning Framework and the National Quality Standards*. Australia: Community Child Care Co-operative Ltd.

Azamovich, S. (2021). Formation of Analytical Thinking in Preschool Children Through Fairy Tales. *World Bulletin of Social Sciences*, 2, 10-12.

Bettelheim, B. (1976). *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. Knopf.

Blake, J., & Maiese, N. (2008). No fairytale... the benefits of the bedtime story. *Psychologist*, 21(5), 386-388.

Boerger, E. (2011). 'In fairy tales fairies can disappear': Children's reasoning about the characteristics of humans and fantasy figures. *British Journal of Development Psychology*, 29(3), 635-655. <https://doi.org/10.1348/026151010X528298>

Bottigheimer, R.B. (2009). *Fairy Tales: A New History*. SUNY Press.

Carle, E. (2021). *Θες να γίνουμε φίλοι?*.

Cassar, A. (2000). *Fairytales, child development and psychotherapy: A study documenting parents' perspectives on the use and function of fairytales with children in Malta*. USA: University of Hartford.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2012). *Educational Research Methodology*. Athens: Metaixmio.

Creswell, J. (2016). *Research in education. Design, Conduct and Evaluation of Quantitative and Qualitative Research*. Athens: ION.

El'koninova, L.I. (2001). Fairy-Tale Semantics in the Play of Preschoolers. *Journal of Russian & East European Psychology* 39.4: 66. Psychology and Behavioral Sciences Collection.

Fleer, M., & Hammer, M. (2013). Emotions in Imaginative Situations: The Valued Place of Fairytales for Supporting Emotion Regulation. *Mind, Culture, and Activity*, 20, 240-259. <https://doi.org/10.1080/10749039.2013.781652>

Garner, P. (2010). Emotional competence and its influences on teaching and learning. *Educational Psychology Review*, 22, 297-321. <https://doi.org/10.1007/s10648-010-9129-4>

Gentile, B., (2022). *Βόλτα στην πόλη- Χαϊδεύω και ακούω*. Εκδόσεις: Σαββάλας.

Haase, D. (2008). *The Greenwood Encyclopedia of Folktales and Fairy Tales*. Greenwood Publishing Group.

Ho, J. (2013). *Ο Τζου Τζούκι ψάχνει τη μαμά του*. Εκδόσεις: Ίκαρος.

Hohr, H. (2010). Dynamic Aspects of Fairy Tales: Social and emotional competence through fairy tales. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 44(1), 89-103. <https://doi.org/10.1080/713696665>

Hulme, K.-A. (2020). *Δες πώς μεγαλώνω*. Εκδόσεις: Σαββάλας.

Jung, C. G. (1964). *Man and his symbols*. Doubleday.

Kabaday, A. (2019). Contributions of the Fairy Tales to the Children on the Basis of the Teachers' Views. *American Journal of Education and Learning*, 4(2), 22-233. <https://doi.org/10.20448/804.4.2.222.233>

Kulikovskaya, I., & Andrienko, A. (2016). Fairy-tales for Modern Gifted Preschoolers: Developing Creativity, Moral Values and Coherent World Outlook. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 233, 53-57. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.10.129>

Malafantis, K. (2011). *The fairy tale in education: Psychopedagogical dimension and utilization*. Athens: Diadrasis.

Maricic, S., & Stacic, M. (2017). The Role of Literary Content for Children in Preschool Mathematics Education. *Literature and the Arts in Mathematical Education*, 14(2), 631-642. <https://doi.org/10.12973/ejmste/80627>

National Institute of Child Health and Human Development (NICHD). (2000). Report of the National Reading Panel.

Natsiopoulou, T. (2002). *The children's book for the pre-school age and the way it is confronted by the modern Greek family*. (Unpublished doctoral dissertation). Thessaloniki: Aristotle University of Thessaloniki, Greece.

Natsiopoulou, T. (2011). Children's books and early literacy. The role of parents. *Pedagogical Speech*, 45-61.

Natsiopoulou, T., Souliotis, D., & Kyridis, A. (2006). Narrating and reading fairy tales and picture books: Techniques and approaches of storytelling to preschool children. *Journal of Early Childhood Research and Practice*, 1-9.

Papoulia-Tzelepi, P. (2001). *Emergence of literacy. Research and practice*. Athens: Kastaniotis.

Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. Norton.

Preradovic, N., Lesin, G., & Boras, D. (2016). Introduction of Digital Storytelling in Preschool Education: a Case Study from Croatia. *Digital Education Review*, 30, 94-105.

Pulimeno, M., Piscitelli, P., & Colazzo, S. (2020). Children's literature to promote students' global development and wellbeing. *Health PromotPerspect.*, *10*(1), 13-23. <https://doi.org/10.15171%2Fhpp.2020.05>

Riley, J. (2003). *The teaching of reading: The development of literacy in the early years*. London, New York: McGraw-Hill.

Sahin, M. (2011). Investigating effects of tales on children's development through the views of teachers. *National Folklore*, *89*(1), 208-219.

Sandvik, J., Van Daal, V., & Ader, H. (2014). Emergent literacy: Preschool teachers' beliefs and practices. *Journal of Early Childhood Literacy*, *14*(1), 28-52. <https://doi.org/10.1177/1468798413478026>

Sayer, I., Kristiewan, M., & Agustina, M. (2018). Fairy Tale as a Medium for Children's Character Cooperation Building. *Al-Ta'Lim Journal*, *25*(2), 108-116. <http://dx.doi.org/10.15548/jt.v25i2.458>

Sholichah, I., & Purbani, W. (2018). Fostering Language Skills Development through Fairy Tales: A Literature Study. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, *165*, 330-334. <https://doi.org/10.2991/iccsr-18.2018.73>

Sipe, L. (2001). A palimpsest of stories: Young children's construction of intertextual links among fairytale variants. *Reading Research and Instruction*, *40*(4), 333-352. <https://doi.org/10.1080/19388070109558354>

Tatar, M. (1999). *The Classic Fairy Tales: A Norton Critical Edition*. W. W. Norton & Company.

Tsilimeni, T. (2007). *Narrative and Education. Introduction to the art of storytelling. Articles and Studies*. Volos: Laboratory of Speech and Culture, University of Thessaly.

Tsitsani, P., Psyllidou, S., Batzios, P., Livas, S., Ouranos, M., & Cassimos, D. (2011). Fairy tales: a compass for children's healthy development –a qualitative study in a Greek island. *Child: Care, Health and Development*, *38*(2), 266-272. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2011.01216.x>

VisikoKnox-Johnson, L. (2016). The Positive Impacts of Fairy Tales for Children. *Hohonu*, 14, 77-81.

Vygotsky, L. (1967). Play and Its Role in the Mental Development of the Child. *Soviet Psychology*, 5(3), 6-18.

Walker, S. (2010). Young People's Mental Health: The Spiritual Power of Fairy Stories, Myths and Legends. *Mental Health, Religion & Culture* 13.1: 81-92. Psychology and Behavioral Sciences Collection.

Wangid, M. (2018). The benefits of educational tales in teacher and student perspective. *Jurnal Prima Edukasia*, 6(2), 196-202. <https://doi.org/10.21831/jpe.v6i2.21795>

Warner, M. (1994). *From the Beast to the Blonde: On Fairy Tales and Their Tellers*. Farrar, Straus and Giroux.

Weerasekera, R., (2021). *Ωκεανός*. Εκδόσεις: Διόπτρα.

Wildova, R., & Kropackova, J. (2015). Early Childhood Pre-reading Literacy Development. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 878-883. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.418>

Yong-Sook, K., Sung-Young, R., & Ji-Eun, Y. (2015). The effects of multimedia fairytale activities on infants' prosocial actions. *Journal of the Korea Academia-Industrial cooperation Society*, 16(7), 4498-4510. <https://doi.org/10.5762/KAIS.2015.16.7.4498>

Yuksel-Arsian, P., Yildirim, S., & Robin, B. (2016). A phenomenological study: Teachers' experiences of using digital storytelling in early childhood education. *Educational Studies*, 42, 427-445. <https://doi.org/10.1080/03055698.2016.1195717>

Zipes, J. (2000). *The Oxford Companion to Fairy Tales*. Oxford University Press.

Αγνώστου, (2000). *Οι πρώτες μου λέξεις με τη Λίνα την ποντικήνα*. Εκδόσεις: Modern Times.

Αγνώστου, (2004). *Παίζω και μαθαίνω επαγγέλματα*. Εκδόσεις: Μίνωας

Αγνώστου, (2021). *ένα, δύο, τρία μαθαίνω τους αριθμούς*. Εκδόσεις: Susaeta

Αγνώστου, (2021). *Ο μαέστρος της μουσικής*. Εκδόσεις: Σαββάλας.

Άρτσερ, Μ., (2021). *Ανοίγω και μαθαίνω- Κάνουμε φίλους*. Εκδόσεις: Ψυχογιός.

Μανιέρου, Μ., (2016). *Η οικογένειά μου κι εγώ*. Σαββάλας.

Παπαγιάννη, Μ., (2001). *Καληνύχτα μαμά*. Εκδόσεις: Πατάκη.

Παπαδομιχελάκη, Ρ., (2017). *Βαβάλντι- Οι 4 εποχές*. Εκδόσεις: Διόπτρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΣ ΠΩΣ ΜΕΓΑΛΩΝΩ!

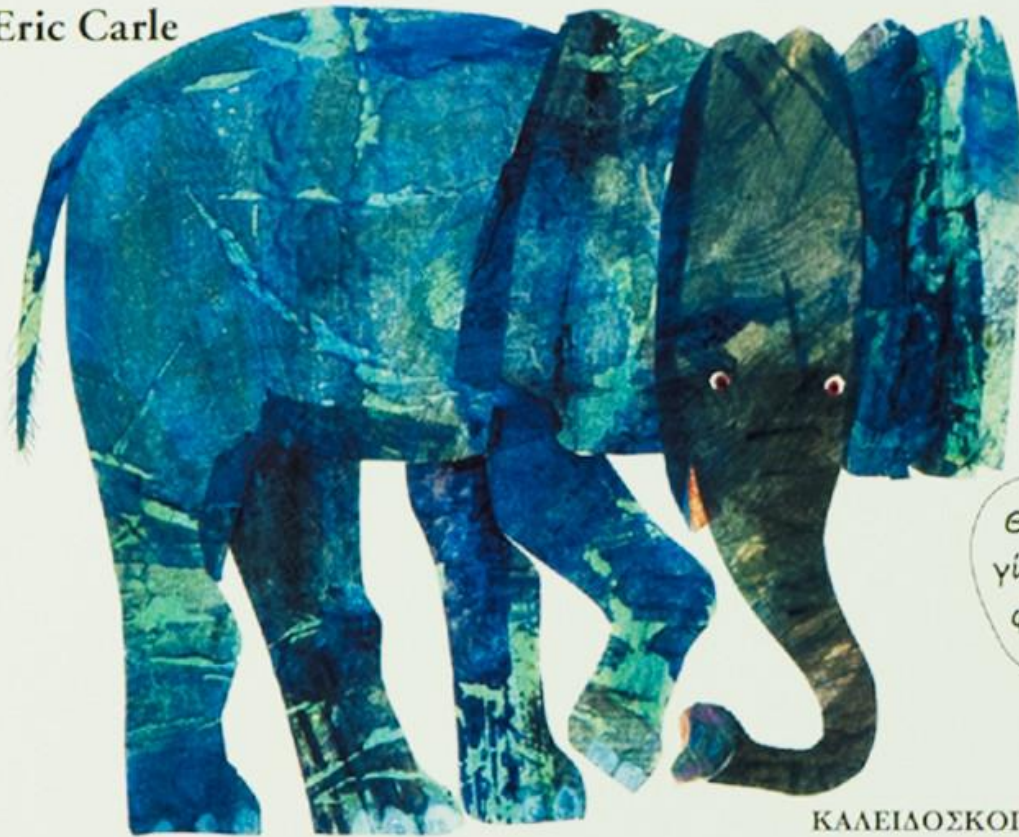
Ο ΜΑΕΣΤΡΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Παίξε το ακορντεόν!

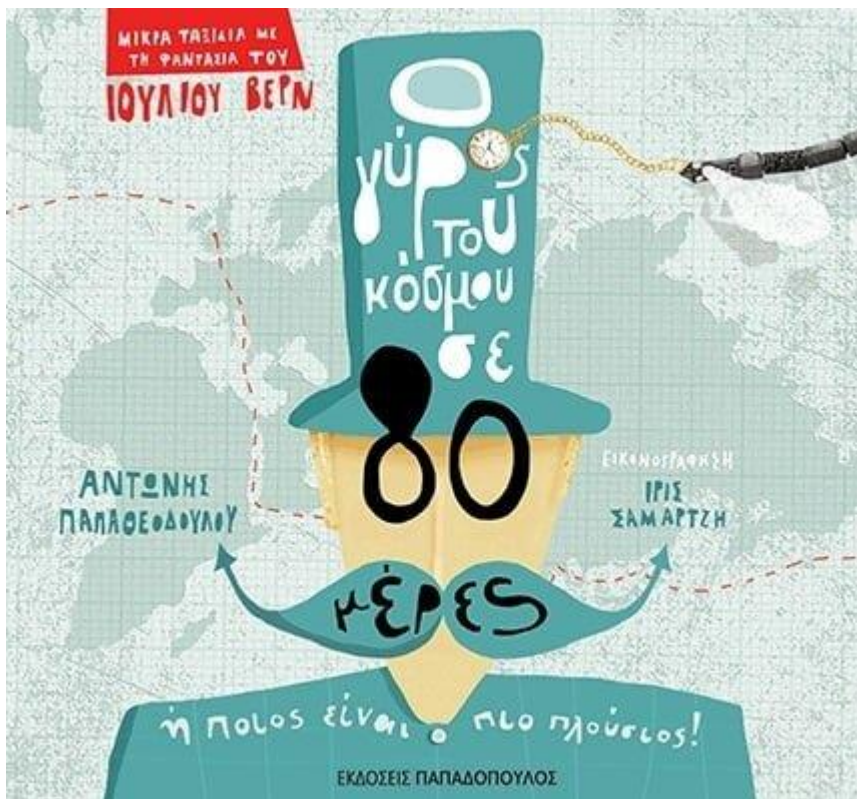
Eric Carle

Θες να
γίνουμε
φίλοι;

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ

ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΜΕ
ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΤΟΥ
ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

γύρος
του
κόσμου
σε
80

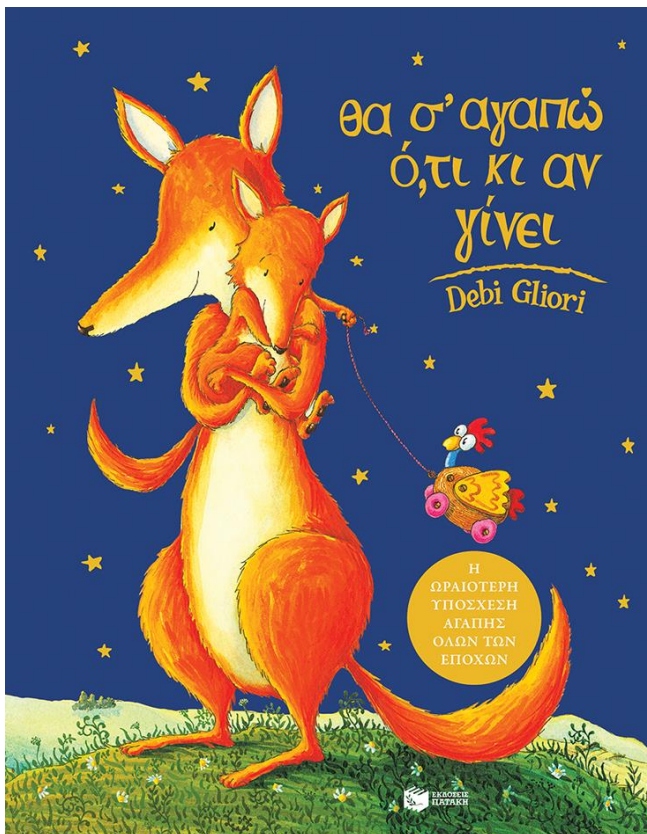
ΑΝΤΩΝΗΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

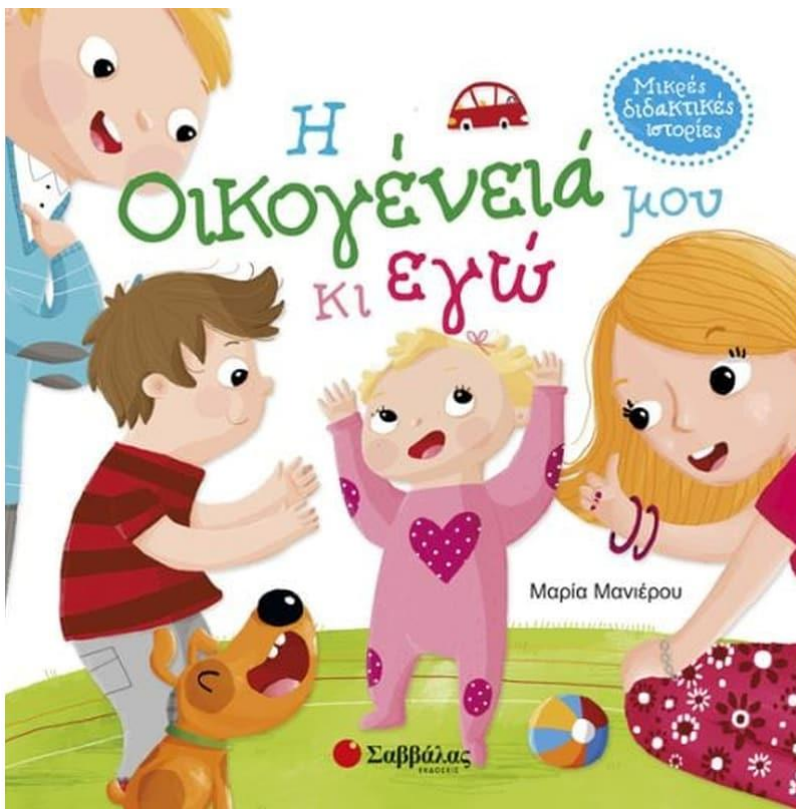
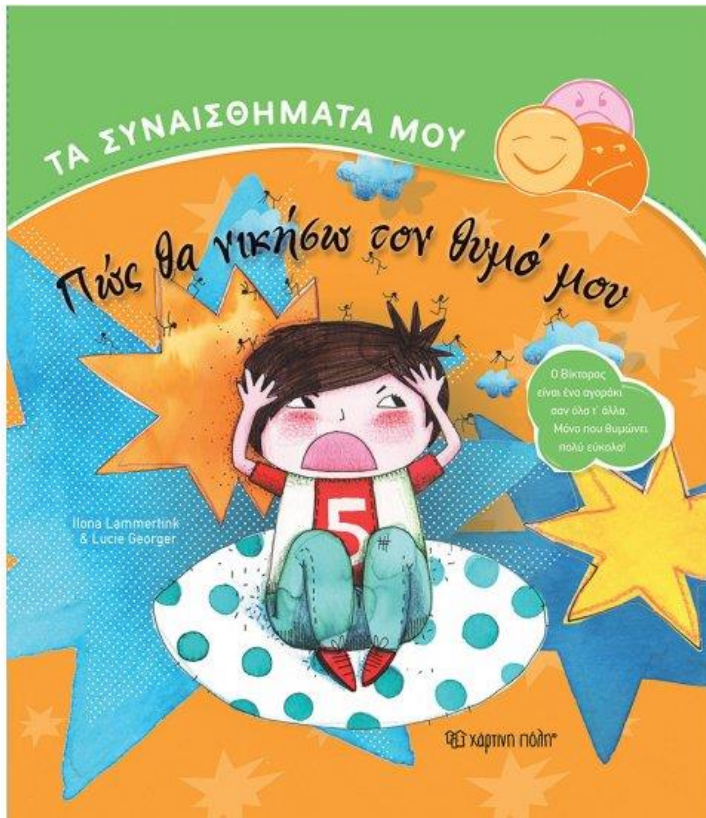
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΙΡΙΣ
ΣΑΜΑΡΤΖΗ

80
ΗΜΕΡΕΣ

ή πολος είναι ο πιο ηγούμενος!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΙΓΩ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ
Κάνουμε φίλους

Με πολλά παραθυράκια

